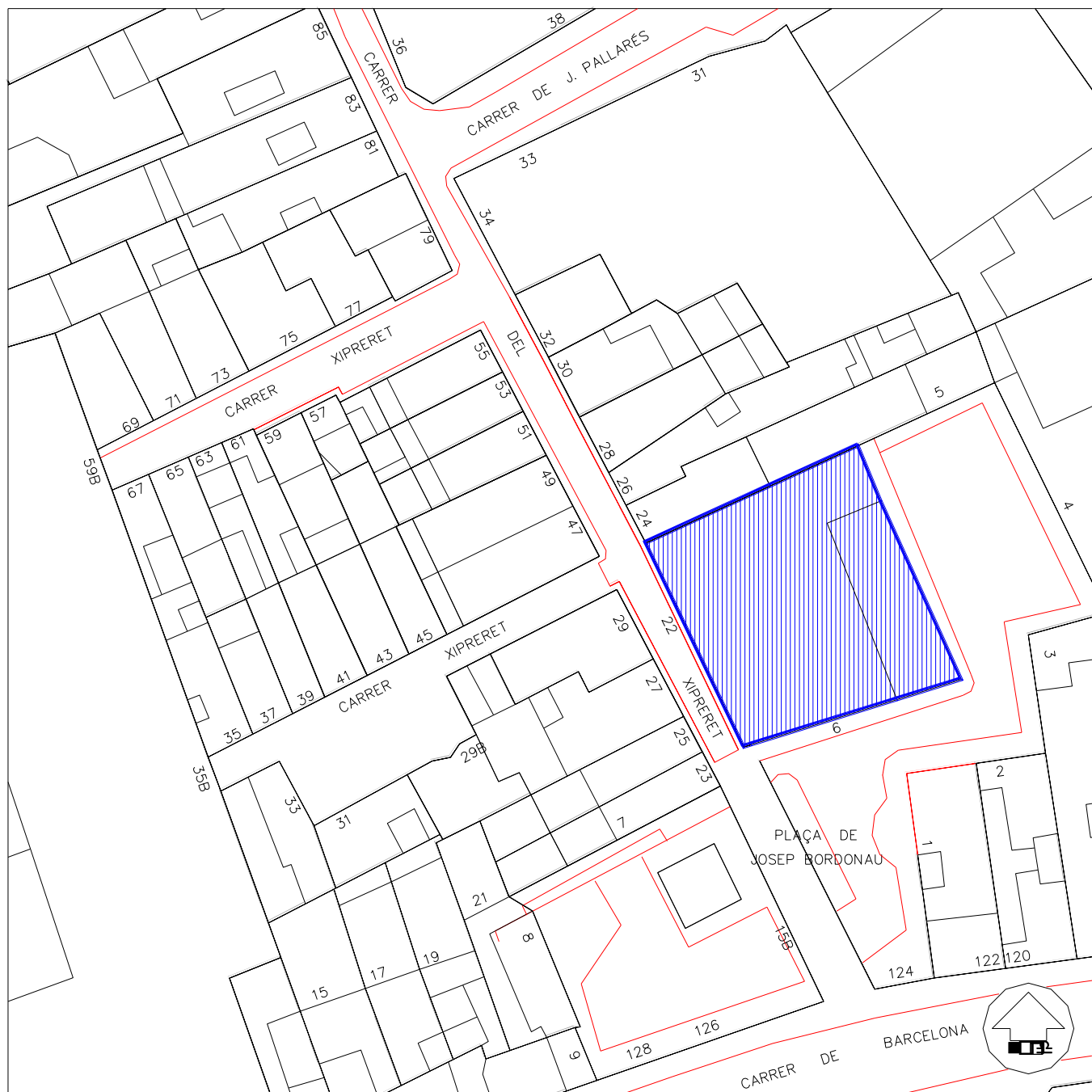

ADREÇA PRINCIPAL:

Josep Bordonau, Pl. de, 6

ADREÇA SECUNDARIA:

Xipreret, C. del, 22

ADREÇA PRINCIPAL: Josep Bordonau, Pl. de, 6

ADREÇA SECUNDARIA: Xipreret, C. del, 22

DENOMINACIÓ: L'Harmonia (Ateneu de Cultura Popular)

CRONOLOGIA I AUTOR/S: 1595 (?) Construcció original
1973 i 1996 Restauracions

US ORIGINAL: Masia

US ACTUAL: Seu de l'Ateneu de Cultura Popular

BIBLIOGRAFIA:

BASSEGODA NONELL, 1986.
CASAS, 1986 A.
Catàleg, 1990.
Exposició, 1986.
Hospitalet, 1981, punt 4.
Hospitalet, 1987.
MARCE, 1982 B.
MARCE, 19??
MARTORELL/BOHIGAS/MACKAY, 1985.
Catàleg, 1990

ARXIUS:

AHUAD del COAC, 1980, fitxa 4.

Vista general de l' exterior (Novembre 1994)

CITES:**(PEPPA)**

"Antiguamente este edificio se asemejó al de la Remunta, tenía dos tramos de escalera adosados a la fachada principal y que enmarcaban la puerta de entrada. Actualmente la puerta de entrada tiene una forma parecida a la de la "Casa España", está formada por un arco de medio punto adovelado.

Toda la fachada es de piedra, las ventanas del primer piso son rectangulares enmarcadas por piedra esculpida que culmina también en un dintel esculpido y enmarcado.

Las ventanas del piso superior son una serie marcada por arcos de medio punto y separadas entre sí por los pilarcillos que los soportan".

(CASAS, 1986 A)

"Seu restaurada de l'Ateneu de Cultura Popular, amb la seva torratxa de guaita i els airosos rengles de finestrels de maons" (p. 22)

"L'any 1868 es legalitza una associació que ja existia d'una forma mig tolerada per les autoritats -declarada com a cafè i sala de billars- des del 1862. Parlo del Casino de l'Harmonia. Podríem dir que és el casino progressista del poble" (p. 42)

(Hospitalet, 1981)

"Es l'antiga Torre Blanca, edificada el 1595. Té façana de carreus coronada amb arquets de rajola. Restaurada el 1974" (punt 4)

(AHUAD del COAC, 1980)

"Edifici de planta baixa, pis i golfes, amb coberta a quatre aigües, el que recorda l'estructura de les masies de la família III, tipus 10 però amb l'accés canviat de cantó. Llurs façanes presenten les arestes de carreus de pedra treballada, essent la fàbrica de carreus. A remarcar el portal adovellat i la filada de finestres rematades amb arquets de mig punt sota la coberta, executats amb maó i també la façana de carreus al carrer Xipreret així com el torreó que remata la seva cantonada, el que recorda les construccions militars" fitxa 4

(MARCE, 1982 B)

"Ermengola, propietària de terrenys a Provençana, el dia 4 de gener de 1057 va llegar-ne alguns a la canònica de la Santa Creu, entre els quals hi havia els anomenats de la "Torre Blanca". Divuit anys més tard, el 5 de juny de 1073, en les disposicions testamentàries de Ramon Bernat hi trobem esmentat el "camp de la Torre Blanca" situat dins el terme parroquial de Santa Eulàlia de Provençana.

Jaume Codina ens diu que la Torre Blanca era una edificació d'importància, isolada i sola, situada entre l'església de Provençana i Cornellà. També ens diu que l'origen del patriciat urbà -sorgit del rural-, que ha dirigit el municipi del segle XVI al XVIII, "cal cercar-lo en la finca dita de la Torre Blanca -Segle XI-, que el segle XII va produir l'aparició del primitiu hospital o alberg de pobres al peu del camí ral, gràcies a l'orde dels hospitalers, de Sant Joan de Jerusalem, amos de la Torre Blanca". Fou tal el pes específic d'aquesta finca en el nostre entorn geogràfic que del petit hospital que donaria origen al nostre topònim, se'n digué en principi només "Hospital de la Torre Blanca"[...]

Aquesta finca, a mitjans del segle passat (...) en l'escriptura de propietat era ressenyada així: "Una casa llamada 'Torre Blanca' con jardín, era, pajar y huerto con aljibe y gallinero, cuya superficie total es de cerca una mojada y media de terreno, del cual el huerto ocupa 5/8, la era de 1/2 mojada y lo demás en casa y jardín".

L'esmentada propietària, el 13 de juliol de 1866, va llogar la Torre Blanca a un grup d'hospitalencs per a instal·lar-hi "un casino de baile y teatro" (...). (p. 2)

(Catàleg, 1990)

L'edifici anomenat l'Harmonia, al barri del Centre de l'Hospitalet, pertanyia a l'heretat de la Torre Blanca, esmentada des del segle XI, al costat de la qual, a finals del segle XII, apareix un petit hospital, l'hospital de la Torre Blanca dins la parròquia de Provençana. Al seu voltant es formà un petit nucli que el segle XV s'anomenava la Poble de l'Hospitalet i que, amb el temps, esdevindria l'Hospitalet.

L'Harmonia, anomenat així perquè des de l'any 1866 fins als anys trenta aixoplugà una societat d'aquest nom, pertanyia des del segle XIV als Oliver, una de les famílies tradicionals de l'Hospitalet, al costat dels Cerdanya, Lluell, Modolell, Esquerrer i Duran.

L'any 1717, un membre de la família Oliver era batlle.

L'edifici actual de l'Harmonia sembla que fou construït a finals del segle XVI (1595). Correspon al tipus de masia postremança.

La façana principal marca la jerarquia de les tres plantes a l'interior, pròpia dels castells-palaus i de les cases senyoriales del Renaixement, a l'estil del Palau de Peralada.

El portal, adovellat, centra la planta baixa (per bé que tot el sector de la dreta sembla afegit a l'obra inicial). El pis o planta noble amb llindes de pedra, algunes esculpides. Les golfes, amb una galeria d'arcs de mig punt seguits, fets de maó. La coberta és a quatre vessants.

A l'angle esquerra de la façana, una torrella de planta circular, dóna a l'Harmonia caire de casa forta.

L'aparell de construcció és fet de carreus més aviat petits amb els angles de carreus més grans i més treballats.

Actualment és la seu de l'Ateneu Popular.

VALORACIÓ:

La formació del nucli poblacional de l'Hospitalet vell a l'entorn de l'Hospital de la Torre Blanca en detriment del primitiu assentament de Provençana es consolidà a partir del segle XVI. Els fluxos d'immigrants, provinents majoritàriament de França, que rebé el principat marcà una recuperació demogràfica general, que en el cas de l'Hospitalet es traslluí en una expansió i roturació agrícola cap a ponent. Testimonis d'aquesta expansió són els grans casals que es bastiren les famílies més importants al llarg del nou eix del carrer Xipreret.

Els orígens de la "Torre Blanca" són, però, molt anteriors al segle XVI. La finca es troba ja documentada al segle XI i a la centúria posterior donarà el topònim a l'Hospital -bastit segurament en les seves propietats- al qual deu el nom l'actual municipi.

L'edifici actual del Casal de l'Harmonia -antiga Torre Blanca- data de finals del segle XVI. Es possible que l'obra del cinc-cents no fos més que una fortificació o nobilització de la primitiva casa de la Torre Blanca, seguint els exemples de les cases pairals que s'aixecaven al seu voltant durant aquells anys (Can Llunell, Can Esquerrer, Can Sumarro, etc.). Tant per l'abast de les modificacions d'aquesta actuació del XVI, com per les reconstruccions i restauracions que ha patit al llarg dels segles es fa molt difícil aventurar si queda alguna resta o testimoni d'una construcció anterior. Una prospecció arqueològica podria desvetllar algun dubte i aportar més informació sobre l'estructura d'una de les propietats amb més història de tot el municipi. En qualsevol cas, també seria interessant una documentació més exhaustiva -lluny de l'abast i objectiu d'aquest Catàleg- que aportés referències històriques sobre els propietaris d'aquest casal.

El nom de Casal de l'Harmonia prové del casino que s'hi establí a mitjans del XIX, i que adequà l'estructura per a les seves finalitats, modificant considerablement els interiors.

PROTECCIÓ:

Nivell A: Declarat Monument Històric-Artístic d'Interès Local (1975) i Bé Cultural d'Interès Nacional (1993).

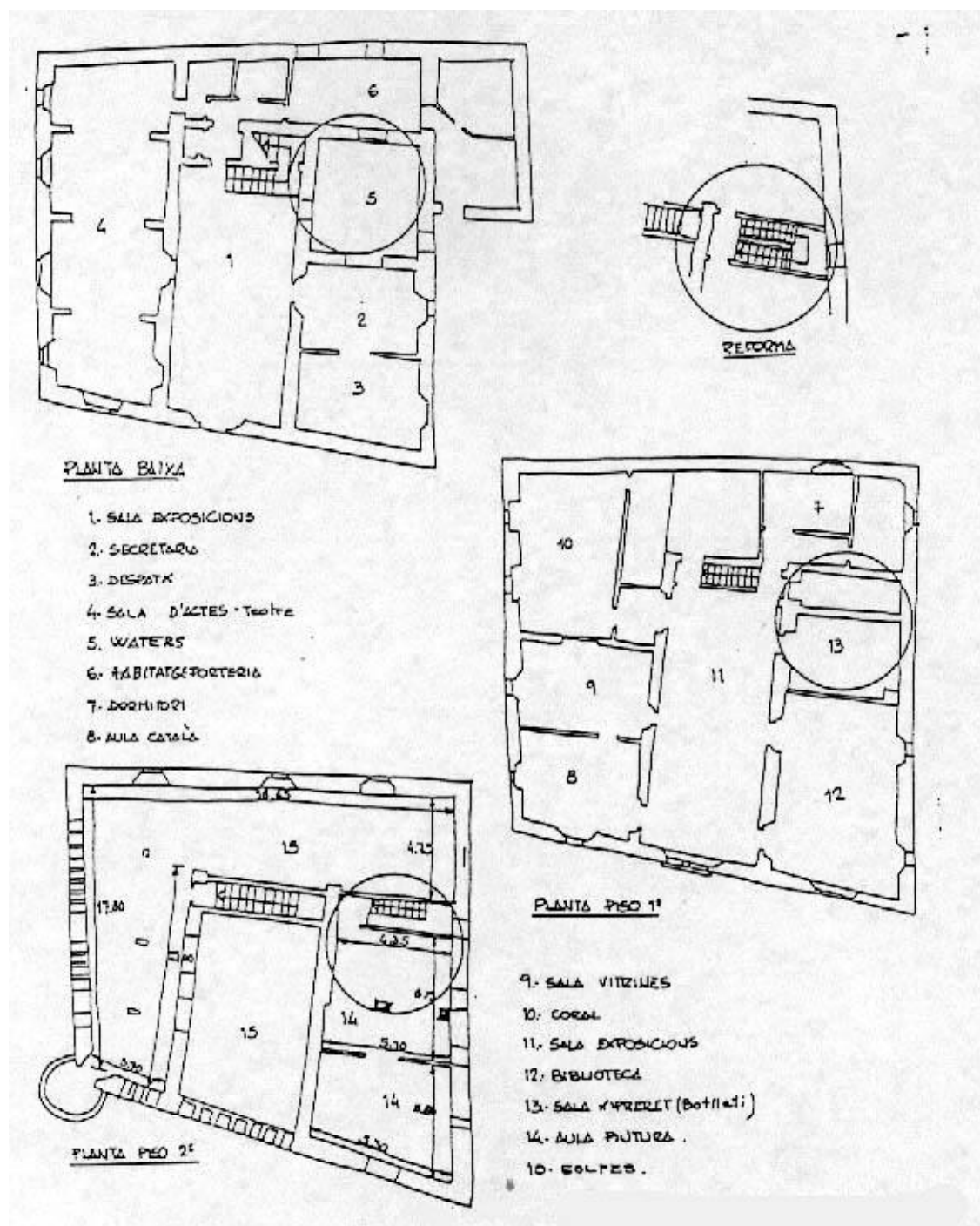
Nivell F: Àrea de protecció arqueològica preventiva. Entorn de prospeccions coincident amb el límit marcat al plànol.

CRITERIS D'INTERVENCIÓ:

Duran 1996 es va procedir a una restauració de l'edifici.

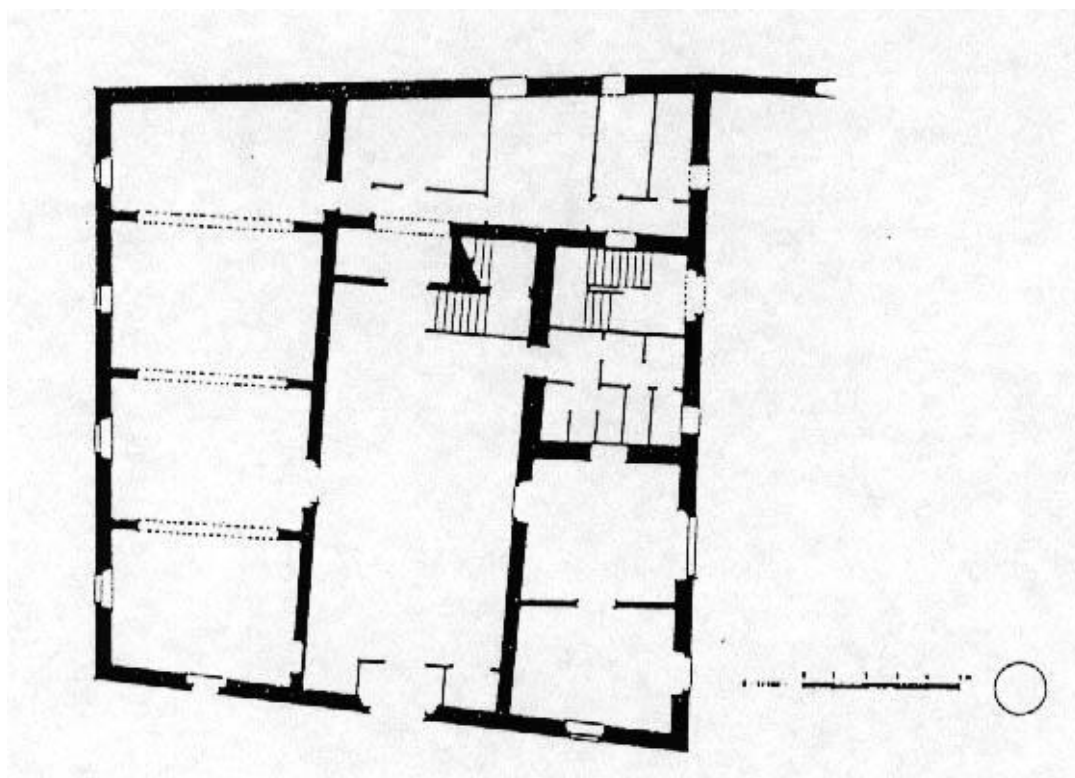
La façana es troba suficientment consolidada com per haver de rebre cap altra actuació, tret de les pròpies de manteniment. La seva fesomia actual -fruit de les obres de 1973- i la solució d'alguns dels seus aspectes pot ser força discutible, però sense més evidències gràfiques, i amb els paraments retocats, seria impossible plantejar cap altra modificació de restitució.

Croquis plantes (PEPPA 1987)

Planta publicada al “Catàleg de Monuments i Conjunts Històrico-Artístics de Catalunya” (1990)

SITUACIÓ URBANÍSTICA:

Actualment el PGM inclou el Casal de l'Harmonia com a equipament d'acord amb l'ús existent. Aquesta qualificació no és incompatible amb la conservació de l'edifici.

